Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja
Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7.
Telefon 2502. — P. K. O. Nr. 151.160.

4000 M

BEZPARTYJNY DZIENNIK ILUSTROWANY

Prenumerata wynosi w Krakowie miesięcznie Mk. 90.000. z odnoszeniem do domu Mk. 100.000. Zamiejscowa Mk. 100.000. Zagranicą Mk. 160.000

Nr. 239 — Rok VI. Kraków, Poniedziałek 1 października 1923 r. Red. naczelny ANTONI KRZYWY

Realizacja naprawy skarbu.

Kraków.

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej".

Program naprawy skarbu przedstawiony przez p. ministra Kucharskiego w obu jego dotychczasowych mowach, da się zobrazować za pomocą krótkiej tabeli w sposób następujący:

Okres przygotowawczy:

W zakresie równowagi budżetu	W zakresie reformy waluty
Oszczędności — zapewnienie pożyczki na niedobór	Zapewnienie pożyczki emisyjnej

Okres realizacji:

Wstrzymanie druku banknotow.

Stabilizacja marki.

Równowaga budżetu	Bank emisyjny i reforma waluty

Główną cechą tego niezwykle w swej konstrukcji prostego i jasnego programu jest równoczesność w traktowaniu trzech zasadniczych części programu sanacji. Usiłowania poprzednich ministrów w kierunku naprawy cechowała taka lub inna kolejność w realizowaniu poszczególnych części tego, w istocie swej, jednego programu. Była to metoda syllogistyczna: poszczególne fazy programu związane były węzłem przyczynowości. Każdy etap naprawy wypływał i uwarunkowany był przez poprzedni. Np.: jeśli mamy osiągnąć równowagę budżetu, musimy ustabilizować markę, albo: warunkiem stabilizacji marki jest równowaga budżetu i t. d. Nie twierdzimy bynajmniej, aby ta syllogistyczna metoda była teoretycznie fałszywa. Nie. Wadą jej jednak był, jak na nasze warunki zbyt skomplikowany charakter programu. Każdy program kolejnej realizacji naprawy rozbijał się o podziemne rafy i prądy dewaluacji. Stąd gorączkowe szukanie drogi w pożyczkach wewnętrznych, teorji o mierniku złotym, a nawet interwencji walutowej, kończące się stale na krążeniu w błędnem kole rozczarowań i niepowodzeń.

Sytuację tę uzmysłowioną za pomocą obrazu przedstawićby można mniej więcej następująco: **Nasze finanse państwowe były jak worek ze stale zwiększającą się dziurą dewaluacji i niedoboru. Dziurę tę starali się dotychczasowi ministrowie skarbu załatać, że tak powiemy domowym sposobem, to znaczy, za pomocą wykrojenia łaty z innej, mniej ważnej części. Był to oczywiście sposób najtańszy, niestety jednak, gdy przychodziło do łatania okazywało się zawsze, że łata jest już, na stale zwiększającą się dziurę za... mała.**

Minister Kucharski wyszedł z całkiem innego stanowiska. Opierając się na smutnych doświadczeniach swych poprzedników, zaczął od tego, aby postarać się o solidną i wystarczająco wielką... łatę. Stąd pierwszy krok ministra: wyjazdy za granicę celem zapewnienia sobie zarówno pożyczki na niedobór budżetowy, jak i na założenie Banku Emisyjnego. Równocześnie zdawał sobie min. Kucharski jasno sprawę z tego, że o ile równocześnie z załataniem dziury niedoboru za pomocą pożyczki zagranicznej, nie dokona zasadniczej naprawy worka, dzieło naprawy może ugrząść. Stąd zasada równoczesności. Równocześnie z równowagą budżetu i wstrzymaniem druku banknotów, dokonuje się reformy waluty.

Taki jest w najogólniejszych i najgrubszych zarysach program nowego ministra skarbu. Różni go od poprzednich programów nietylko podstawa teoretyczna. Różnica zasadnicza polega również i na tem, że minister Kucharski nietylko dał program, ale równocześnie przedłożył sprawozdanie z dokonanych już kroków przygotowawczych i przedstawił gwarancje zapewniające realizację programu. Dotychczas, przy najlepszych nawet programach skarbowych staliśmy u progu realizacji.

MINISTER KUCHARSKI STANĄŁ NA PROGU REALIZACJI.

W programie ministra Kucharskiego niema żadnych filozofji ani skomplikowanych teorji. Jest zdrowy rozsądek i oparcie programu nie na przewidywaniach lecz na cyfrach. Cyfry są podstawą i szkieletem jego programu. Min. Kucharski powiedział sobie: Wolę drogę pewną, choćby mniej efektowną, aniżeli najbardziej efektowną a kryjącą w sobie nieograniczone możliwości niespodzianek i rozczarowań.

Społeczeństwo nasze ma dość niespodzianek i tej strasznej niepewności, która od czterech lat zatruwa nasze życie finansowe i gospodarcze. Gotowiśmy ponieść ofiary, nawet duże ofiary, ale stanąć raz wreszcie na pewnym gruncie. Na ten pewny grunt wprowadza nas z ministrem Kucharskim obecny rząd i dlatego może on być pewny współpracy i podporządkowania się całego społeczeństwa. Każdą próbę udaremnienia dzieła naprawy skarbu odeprze opinja publiczna z całą bezwzględnością jako próbę zamachu na dobro państwa.

Budżet na rok 1924 będzie w najbliższych dniach gotowy!

WARSZAWA. (Pat). Wczoraj w południe odbyła się w Prezydjum Rady Ministrów konferencja z udziałem premiera Witosa, ministra skarbu Kucharskiego i komisarza oszczędnościowego Moskalewskiego.

Omawiano szczegóły budżetu na rok 1924, który w najbliższych dniach będzie opracowany.

600 Polaków wygnanych z Niemiec!

Wydalenia są niesłuszne i niesprawiedliwe.

BERLIN (AW). Konsulat Rzeczypospolitej w Berlinie donosi, że liczba wydalonych z Niemiec obywateli polskich w ciągu ostatnich sześciu miesięcy wynosi 600 osób.

Wydalenie to dotyczy przeważnie robotników i rzemieślników i jest w większości wypadków nieuzasadnione.

Wykrycie spisku bolszewickiego we Włoszech

Sensacyjne wyniki rewizji w ośrodkach komunistycznych we Włoszech.

Na rozkaz Moskwy tworzono tajną organizację bolszewicką.

MEDJOLAN (AW.). W bieżącym tygodniu dokonano szeregu rewizji i aresztowań w ośrodkach komunistycznych i anarchistycznych w Medjolanie. Podobno rewizje miały miejsce także w Genui — i w Bolonji i w Turynie.

W związku z wykrytym spiskiem przeciwko bezpieczeństwu państwa, wśród aresztowanych znajdują się poddani rosyjscy i trzy kobiety.

Władze są na tropie organizacji komunistycznej, która tworzyła się w myśl rozkazu z Moskwy na miejsce oficjalnej partji komunistycznej, rozwiązanej z chwilą przyjścia do władzy faszyzmu. Organizacja ta jest nieliczna lecz intenzywnie działała w środowiskach faszystowskich.

Polacy amerykańscy składają hołd Rządowi.

Warszawa PAT.

Prezydjum siódmego sejmu polskiego narodowego w Cleveland (Ohio) w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej przesłało prezesowi Rady Ministrów wyrazy hołdu i przekonania, że rząd obecny zaprowadzi w Polsce ład i sprawiedliwe traktowanie wszykich obywateli.

Wyjazd premjera Witosa do Tarnopola.

Warszawa. (PAT).

Wczoraj o godz. 22 premjer Witos wyjechał do województwa tarnopolskiego, gdzie zwiedzi szereg miejscowości. Powrót premjera do Warszawy oczekiwany jest w poniedziałek. Prezes Rady Ministrów, Witos, powierzył zastępstwo w urzędowaniu podczas swego pobytu w województwie tarnopolskiem ministrowi wyznań rel. i oświecenia publ., dr. Stanisławowi Głąbińskiemu.

Konferencja Rady Ministrów.

Warszawa (PAT).

Wczoraj wieczorem obradował Komitet polityczny Rady Ministrów pod przewodnictwem premjera Witosa.

Omawiano szereg spraw politycznych, które mają wejść na porządek obrad Rady Ministrów.

Posiedzenie Komisji budżetowej 2. października.

(Telefonem od własnego koresp.).

Warszawa.

Prezes komisji budżetowej, pos. Jerzy Zdziechowski powrócił wczoraj z urlopu. Pierwsze posiedzenie komisji budżetowej odbędzie się 2 października o godz. 11 rano. **Na porządku dziennym są obrady nad poprawkami eSnatu do ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszy państwowych i ustawy emerytalnej.**

Składki na Japonję.

Warszawa (PAT).

Pan premjer przyjął wczoraj prezesa Zarządu Głównego Tow. Czerwonego Krzyża, p. Zaborowskiego, który prosił go o objęcie protektoratu nad akcją składkową na rzecz Japonji. Pan premjer protektorat przyjął.

Hołd akademików.

Warszawa PAT.

Rada Delegatów ogólno-polskiego Związku Bratnich pomocy młodzieży akademickiej, zebrana na swej piątej sesji w Warszawie, złożyła na ręce prezesa Rady Ministrów hołd rządowi Rzeczypospolitej, gorącemu orędownikowi wszystkich spraw dla dobra młodzieży akademickiej.

Prawa kobiety-urzędnika.

Zgodnie z art. 15 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych — **kobieta — funkcjonarjusz państwowy zamężna ma być traktowana w zasadzie jako samotna.** Męża i dzieci kobiety-funkcjonarjusza państwowego uwzględnia się tylko w tym wypadku, jeżeli kobieta udowodni, że mąż jest zupełnie niezdolny do zarobkowania, a — co za tem idzie — nie może czynić zadość ciążącemu na nim obowiązkowi utrzymania rodziny, wskutek czego obowiązek ten przechodzi faktycznie na kobietę-urzędnika.

Gorączkowe przygotowania Ukraińców do wyborów do Rad gminnych.

Lwów, 29 września.

Wszystkie partje ruskie w Małopolsce Wschodniej z całą energją rzuciły się do pracy dla zapewnienia sobie zwycięstwa przy zbliżających się wyborach do Rad gminnych. Sprawą przeprowadzenia ich zajmował się zeszłego tygodnia „Ściślejszy Narodny Komitet" i „Główny zarząd ukr. partji radykalnej". Najprawdopodobniej przyjdzie między temi dwoma partjami i grupą staroruską do utworzenia przy wyborach wspólnego bloku. Na uboczu stoją dotychczas komuniści ruscy, kryjący się pod sztandarem ukraińskiej socjalnej demokracji, lecz ci, jeżeli nie przyłączą się do bloku, to pozostawia członkom swoim wolność głosowania. Peszy trochę Rusinów udział w głosowaniu (po raz pierwszy) obszarów dworskich, bo obawiają się wpływów właścicieli dóbr na zawisłych od nich gospodarczo włościan.

Ostatnie egzekucje złoczowskie są przedmiotem ożywionych dyskusji w jak najszerszych kołach społeczeństwa ruskiego, a przyznać trzeba lojalnie, że zbrodnicza działalność osądzonych, potępiona jest ogólnie. Najwybitniejsi politycy ruscy oświadczają zgodnie i stanowczo, że wszelka akcja terrorystyczna nie należy obecnie w ich programie, który wyraźnie skierował walkę o prawa narodowe na drogę legalną. Terror uprawia obecnie tylko grupa komunistyczna, wykorzystując dawne roznamiętnienie ludu wiejskiego [illegible] na nią tylko spada odpowiedzialność za najnowsze podpalania i agitację przewrotowe po wsiach.

Anglja nie odstąpi Gibraltaru.

Londyn (PAT).

Biuro eRutera donosi, że wiadomość, jakoby wielka Brytanja była gotowa odstąpić Gibraltar Hiszpanji w zamian za Ceutę, jest nieprawdziwa.

Turcy nie chcą bolszewików.

Konstantynopol. (AW).

Misja sowiecka, która przybyła na statku „Cziczerin" w celu przeprowadzenia ewakuacji uchodźców rosyjskich w Turcji, nie została wpuszczona do Konstantynopola, gdyż delegaci sowieccy nie posiadali wizy tureckiej.

Poważne szanse wyboru p. Skirmunta do Rady Ligi Narodów.

(Telefonem od własnego koresp.).

Warszawa.

Korespondent „Gazety Warsz." donosi z Paryża: W tutejszych kolach politycznych zapewniają, że akcja podjęta przeciwko kandydaturze posła Skirmunta wychodzi z otoczenia Mottiego i tow., którzy są zdania, że Polskę zaliczyć należy do rzędu wielkich mocarstw, a zadaniem Ligi Narodów jest pamiętać naprzód o małych państwach.

Wybór pos. Skirmunta do Rady Ligi Narodów uważają dzienniki paryskie za wielce prawdopodobny i witają tę kandydaturę z wielkiem zadowoleniem. Szanse kandydatury p. Skirmunta są poważne, gdyż ma ona poparcie: Japonji, Ameryki, Włoch i Belgji a Chiny zmieniły swe stanowisko na korzyść Polski.

Sprzedaż bonów skarbowych wstrzymana.

Gwałtowny popyt na złote polskie. — Awantury w gmachu P. K. O. — Rząd wykupuje bony złote serji I. A. od 11. października tylko za gotówkę.

(Telefonem od własnego koresp.).

Warszawa.

Wczoraj przedpołudniem rozgrywały się burzliwe sceny w gmachu Poczt. Kasy Oszczędności w Warszawie. Napływały tłumy ludzi, którzy pragnęli czynić wkłady na książeczki złotowe. Wkłady te ograniczono do [illegible] złotych.

Około godz. 11 jeden z urzędników P. K. O oświadczył, że kasa przestaje przyjmować dalsze wpłaty złotowe, co wywołało na sali zamieszanie. Wezwana policja zamknęła dostęp do gmachu. Tłum zamknięty wewnątrz rzucił się do kupowania bonów złotych, których sprzedaż ostatecznie wstrzymano o godz. pół do 12.

W sprawie tej Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że z dniem [illegible] września br. [illegible] wstrzymana sprzedaż 6-proc. bonów skarbowych wszystkich serji. Pozostały w Ministerstwie Skarbu zapas bonów złotowych serji I B, I C i I D zostanie zużyty na dobrowolną wymianę bonów złot. serji I A, której termin płatności przypada, jak wiadomo, 1 października br.

Posiadacze bonów złot. tej serji będą więc mogli wymienić je w oddziałach P. K. K. P., jednak

TYLKO DO DNIA 10 PAŹDZIERNIKA 1923

włącznie na serje następne, przyczem należny im procent otrzymywać będą w gotówce po kursie

50.800 MAREK POL. ZA 1 ZŁOTY.

Bony serji I A będą też mogły być wymieniane od dnia 1 października 1923 za gotówkę w oddziałach P. K. K. P. również po kursie 50.800 marek za 1 złoty.

Z dniem 11 października br. wymiana bonów złot. serji na bony serji następnych zostanie całkowicie wsthrzymana, wobec czego bony te będzie można wymienić od powyższego terminu tylko za gotówkę po kursie 50.800 marek. Kurs ten ustalony został zgodnie z ustawą na podstawie przeciętnego kursu franka szwajc. w okresie od 12—27 września br.

Centralna Kasa państwowa będzie wymieniać bony serji I A wogóle tylko za gotówkę.

W związku z powyższem zarządzeniem o wstrzymaniu sprzedaży bonów złot. Ministerstwo Skarbu nie będzie w przyszłości ogłaszać ich kursu; jedynie w terminie płatności bonów serji: I B, I C, I D, tj. w dniach 1 i 15 listopada oraz 15 grudnia 1923 zostanie ogłoszony — zgodnie z ustawą kurs, po jakim bony te będą wykupione.

Co się dzieje na Litwie Kowieńskiej?

Spis ludności z powodu terroru i represji będzie naturalnie sfałszowany. — Chłopi litewscy bez ziemi. — Dyplomaci litewscy nie umieją po litewsku.

(Telegramy Ajencji wschodniej).

Wileńskie biuro informacyjne prasowe donosi o odbytym dnia 17 września spisie ludności na Litwie kowieńskiej.

Spis był długo i starannie przygotowywany. Wyników dotąd nie ogłoszono. Przed spisem księża, nauczyciele oraz wielka liczba specjalnie delegowanych urzędników rozwinęli **ożywioną agitację.** Z wielu miejscowości nadchodzą skargi o **krzyczących nad użyciach przy spisie.** Wobec tego o dokładnych datach statystycznych mowy być nie może. Szczególnie teroryzowano ludność polską, która w wielu wypadkach **nie ośmielała się deklarować prawdziwie swej przynależności narodowej w obawie represji.**

Na terenach zamieszkałych przez zwartą ludność polską **celowo zmniejszono liczbę mieszkańców i spisy nie odpowiadają zupełnie spisom parafjalnym.** W wypadkach, gdzie ludność składała reklamacje, uznano je za spóźnione. W okręgach zamieszkałych przez ludność litewską nie szczędzono agitacji, aby wszyscy bez wyjątku poddali się spisowi natychmiast w okręgach o przeważającej ludności obcoplemiennej, celowo zaniechano wszelkiej agitacji. Podczas spisu wielką aktywność ujawniała organizacja szaulisów.

*

Jak stwierdza wileńskie biuro informacyjne, **reforma rolna na Litwie kowieńskiej znosi prawo czynszowe.** Na Kowieńszczyźnie jest wiele ziem czynszowych, które czynszownicy od dawna uprawiali i niejako uważali je za swoje. Obecnie czynszownicy płacić muszą olbrzymie podatki. Czynszownik, który opłacał przed wojną około 9 rubli, teraz **płacić musi około 300 litów, tj. około 30 dolarów.** Normy te doprowadzić muszą wielkich czynszowników do ruiny i pozbawią ich ziemi, której trzymać nie będą w stanie.

*

Wielu dyplomatów litewskich **nie zna nawet języka litewskiego.** W Paryżu naprzykład przebywa poseł litewski **Miłosz**, który nie był na Litwie i nie umie ani jednego słowa po litewsku. W Lidze Narodów pracuje z ramienia Litwy żydówka **Abramson** i Polka **Radziwiłłówna**. Do Włoch na miejsce **Dra Szaulisa** mianowany został Polak. W Londynie Litwę kowieńską reprezentuje **Naruszewicz**, którego bezpośrednim pomocnikiem jest żyd **Rabinowicz**. W Berlinie w poselstwie litewskiem wielkim wpływem cieszy się żyd **Horszewicz**.

Robotnicy w Zagłębiu Ruhry nie chcą wrócić do pracy.

Wiedeń. (PAT).

Podjęcie pracy w Zagłębiu Ruhry napotyka na silny opór robotników, którzy nie chcą pracować pod administracją francusko-belgijską. Komuniści czynią wszystko aby umocnić robotników w oporze. Separatyści w Zagłębiu Ruhry przygotowują w Düsseldorffie na niedzielę wielkie zebranie. Rozchodzą się pogłoski, że na zebraniu tem ma być ogłoszona niezawisła republika nadreńska.

Rozkład społeczny w Saksonji.

Berlin (AW).

Według nadeszłych tu ze Saksonji wiadomości, plądrowania przez motłochy miejskie przybierają na sile. W samym okręgu lipskim skradziono wiele tysiecy cetnarów ziemniaków. Rabusie posuwają się tak daleko, żezupełnie jawnie urządzają wyprawy na wieś w bandach po 150 ludzi, uzbrojonych w pałki gumowe. Nie wahają się nawet stawiać oporu i organom policyjnym

Jak lewica podnosiła kulturę rolną w Polsce.

Same ujemne wyniki rewizji Najwyższej Izby Kontroli. — Bez planów gospodarki, bez kontroli. — A pieniądze płynęły... — Pośrednicy i spekulanci tryumfowali, rolnictwo upadało. — Zmarnowane zapasy zboża.

Kraków, 29 września.

Naszo ministerjum rolnictwo i dóbr państwowych w ciągu czteroletnich rządów lewicowych nie może, podobnie, jak i cały szereg innych ministerstw pochlubić się dodatnimi wynikami pracy. Najwyższa Izba Kontroli wykazała tu mianowicie cały szereg szkodliwych wykroczeń, które dziś na gwałt trzeba naprawiać, a stare błędy usuwać.

Przedewszystkiem niektóre majątki państwowe **nie są wcale zarejestrowane i nie wiadomo, co się z nimi dzieje**, nadto nie przeprowadzono

ANI W JEDNYM WYPADKU

zahipotekowania majątków, przejętych na rzecz Państwa. Rewizja działalności wydziałów w województwach i referatów rolnych w starostwach ujawniła **znaczne opóźnienia** w ściąganiu tenuty dzierżawnej.

Tak np. w Łodzi w dniu 12 maja 1922 r. nie **obliczono należności**, przypadających za ten rok z dzierżaw, a za rok 1921 nie podano zaległych tenut w sumie 23,339,709 marek.

W licznych wypadkach dochody skarbu są **nie współmiernie niskie w stosunku do wartości przedmiotu**. Tak np. młyn w Koninie (wojew. kieleckie) wydzierżawiono za 3500 marek rocznie i to **z prawem zabrania przez dzierżawcę urządzeń wewnętrznych po ekspiracji kontraktu**, pomimo, **że te urządzenia są własnością skarbu**.

W dziale leśnictwa kontrola ograniczyła się przeważnie do uwag ogólnych, dotyczących

BRAKU PLANÓW GOSPODARCZYCH

i nieprawidłowości umów wyrębowych. Ponieważ na 341 leśnictw zbadała zaledwie 16, rzec można, że ta dziedzina wymaga jeszcze dokładniejszej rewizji, zwłaszcza, że w sprawozdaniu nie znaleźliśmy wielu faktów ujemnych, skądinąd nam znanych, a wymagających spiesznej i energicznej interwencji.

Najgorzej w protokolach kontroli przedstawia się

SPRAWA POMOCY ROLNEJ.

Na ten cel — na rozpatrywanie gospodarstw i spółek w inwentarz żywy i martwy, w nasiona i inne środki produkcji rolnej, na udzielanie im pożyczek, na zasilanie związków samorządowych, stowarzyszeń i kooperatyw rolniczych oraz przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych, wytwarzających i dostarczających przedmiotów, potrzebnych dla rolnictwa — kilkakrotnemi uchwałami Sejmu i dekretami władz przyznano ogółem **olbrzymią sumę 8.530,000.000 marek i 235,000.000 koron.**

Otóż Izba Kontroli nie stwierdziła, ażeby ministerjum poza kilkoma zaledwie delegacjami kontrolowało dostatecznie celowe i gospodarcze zużycie asygnowanych na pomoc rolną funduszów. Przeciwnie, wyniki rewizji wykazują, że ministerjum **w tym względzie zadawalało się przeważnie sprawozdaniami województw i to w większości wypadków tylko cyfrowemi, które istoty akcji wcale nie odzwierciadlały.** Nadto nie przestrzegało **terminów** do składania sprawozdań, skutkiem czego albo ich

WCALE NIE PRZESYŁANO,

albo z tak znacznemi opóźnieniami, iż wszelka ingerencja była już po niewczasie.

Oto przykłady szczegółowe:

Dostarczono do siewu **zboże ozimę, zamiast jarego.** Osoby i instytucje pośredniczące **dopuszczały się wyzysku. Ceny spółdzielni wojew. białostockiego były wbrew umowom wyższe od rynkowych.**

Spółdzielnia pow. bielskiego dostarczała żyto, nieodpowiadające warunkom zboża siewnego, sprzedawała

NARZĘDZIA LICHE,

przy wypłacie pomocy w gotówce, pobierała od rolników 10 procent, dawała asygnaty na żyto i zwracała ich do handlarzów.

Działalność spółdzielni polega na pośrednictwie przy odbiorze gotówki z Banku Rolnego, na przesyłaniu zobowiązań i obstalunków, za co spółdzielnia liczy sobie prócz kosztów jeszcze **5 procent ceny i półtora procent od kapitału, przekazanego odnośnej instytucji powiatowej, nadto dalszą prowizję 3 i pół proc. za oprocentowanie kapitału, półtora procent incasso i 3 proc. manco.**

Instytucja powiatowa zaś liczy sobie, oprócz wydatków przez nią poniesionych, 5 proc. prowizji, **5 procent kosztów handlowych i dorachowywa jeszcze „dla zaokrąglenia ceny" narzędzi rolniczych na każdej sztuce z górą 3000 marek.**

Do 13 września 1921 roku hurtownia podniosła z banku 193,460.000 marek i ma pobierać jeszcze dalsze sumy, a zakupywała narzędzia i maszyny rolnicze **nie wprost z fabryk, lecz nawet**

U DROBNYCH HANDLARZY.

Towary nie przychodziły w porę, co zwłaszcza przy zbożu siewnem powodowało **straty. Instytucje** pośredniczące nie prowadziły odrębnej rachunkowości, a jednocześnie **prowadziły interesy na własną rękę; to też nie wiadomo, na co użyły funduszów pomocy rolnej.**

Ministerjum zawierało umowy z firmami na dostawę środków pomocy, przeważnie na podstawie zgłoszeń firmy lub instytucji bez konkursu. Firmy, którym dano

WIELOMILJONOWE POŻYCZKI

na rachunek dostaw, okazywały stałą tendencję do zwlekania ze zwrotem otrzymanych sum, niszcząc je często **po kilkunastu miesiącach** — czyli — skutkiem spadku kursu marki, **nie zwracały ich wcale.**

Dostarczanie zboża na zasiew i ziemniaków do sadzenia odbywało się **bez należytego planu**, wiele produktów spóźnionych **psuło się i niszczało.** Zdarzały się też wypadki **nadmiernego ubytku (manca)** w magazynach, **dochodzącego do miljonowych sum.**

W zarządzie stadnin państwowych, którego deficyt w roku 1922 wynosił 2.007,073.054 marek, kontrola ujawniła również **gospodarkę niedbałą.**

Jak widzimy, na każdym kroku stwierdzono niedbałą gospodarkę, tysiące nieprawidłowości (aby tylko tak delikatnie je nazwać), jednem słowem przy dalszej podobnej gospodarce naszej lewicy rolnictwo polskie mogło łatwo doczekać się zupełnej ruiny.

P. minister Gościcki zmuszony będzie użyć naprawdę niezwykłej energji, aby wyplenić tysiące owych „nawyczek", tak szkodliwych dla skarbu Państwa i dla naszej młodej, odrodzonej państwowości.

Tajne a zbrojne organizacje niemieckie tworzą się w Polsce?!

Prasa estońska ogłasza sensacyjne wezwanie baronów baltyckich, podpisane przez bar. Manteufla, jako prezesa organizacji i bar. Rosena, jako jego pomocnika.

Tytuł wezwania brzmi:

„Ściśle tajne.

Do wszystkich baltyckich i niemieckich org., do balt. „Landeswer'u" na Łotwie, w Estonji, Finlandji, Polsce, jak również do Niemców na terytorjum braterskiego narodu naszego".

Organizacja wzywa do jedności, niezbędnej dla celów politycznych i konstatuje, że organom centralnym udało się stworzyć po wyasygnowaniu przez rząd niemiecki pieniędzy na zjazd delegatów powyższych państw, który odbył się w czerwcu br. w Królewcu. Celem związku jest:

1) **stworzenie z „Landeswer'y" baltyckiej organizacji wojskowych w państwach baltyckich w wschodnich Prusach.**

2) **agitacja przeciwko tymczasowym (?) rządom obecnych nowotworów państw.**

3) **zbieranie wiadomości o ilościowym składzie armji i gospodarce wiejskiej w tych państwach.**

4) **walka z wspomnianemi państwami, dla przeciwdziałania ucisków Niemców i t. d.**

Prezydjum związku znajdować się ma w **Królewcu.** W skład prezydjum wchodzi 13 członków: 6 z obecnych państw kresowych, 3 z Polski, 2 Niemców z Prus Wschodnich, 1 z państw Bałkańskich i 1 z południowej Europy.

Wezwanie to wywołało burzę w prasie łotewskiej, która domaga się od rządu ukrócenia wichrzeń niemieckich.

Okazuje się więc z tego, że w Polsce zamierzą powyższa organizacja walkę z rządem uprawiać przy pomocy szpiegostwa i sabotażu. Niewątpimy, że Min. Spraw Wewnętrznych poczyni odpowiednie kroki, uniemożliwiające podobne zamiary.

Nadmiar zboża z Polski pójdzie na eksport.

Co uchwaliła Tymcz. Komisja dla spraw żywnościowych. — Rynek wewnętrzny musi zostać zaspokojony.

Warszawa. (AW).

Na ostatniem posiedzeniu tymczasowej komisji do spraw żywnościowych rady spożywców, odbytej w Poznaniu, omówione zostały sprawy dotyczące **państwowej polityki zbożowej**, przyczem komisja jednozgodnie uznała za konieczny dla państwa i możliwy z punktu widzenia aprowizacyjnego wywóz z kraju pewnej ilości zboża. Wywóz ten jednak musi być **ściśle regulowany przez państwo, przyczem potrzeby rynku wewnętrznego powinny być całkowicie zabezpieczone.**

Jednocześnie komisja orzekła, iż **celem skutecznego regulowania cen zboża przez państwo musi być utworzona państwowa rezerwa zbożowa, a potrzeby armji w ziarnie i przetworach zbożowych zaspakajane przez główny urząd żywnościowy w Poznaniu, który jest państwowym organem zakupów i zboża.**

Kandydat na wiceministra przemysłu i handlu.

Wobec obiegających pogłosek o obsadzeniu stanowiska wice-ministra przemysłu i handlu dowiadujemy się, że — po krótkotrwałej kandydaturze p. Olszewskiego — znów bierze się pod rozwagę kandydaturę dyrektora likwidującego się departamentu śląskiego, p. Kiedronia.

Konferencja Ministrów w pawie wywozu zboża.

Warszawa (PAT).

Wczoraj pod przewodnictwem prezydenta ministrów, Witosa, odbyła się konferencja w sprawie wywozu tych ilości zboża, które zostały jako nadmiar po zaspokojeniu potrzeb rynku wewnętrzn. W konferencji wziął udział minister Kucharski, Kiernik, Gościcki i Szydłowski.

Koszty wydawnicze.

Warszawa we wrześniu.

Dnia 2 października odbędzie się pod przewodnictwem ministra przemysłu i handlu p. Szydłowskiego konferencja w sprawie przemysłu wydawniczego. Omawiane będą stosunki na rynku wydawniczym oraz sprawa sposobu obniżenia kosztów wydawniczych.

Stanowiska gen. J. Hallera, Sikorskiego i Sosnkowskiego.

W sferach zbliżonych do M. S. Wojsk. uporczywie krąży pogłoska, że rząd zamierza zaproponować stanowiska inspektorów armji generałowi broni Józefowi Hallerowi, gen. dyw. Władysławowi Sikorskiemu i gen. dyw. Kazimierzowi Sosnkowskiemu.

Jugosławiańskie medale walecz. dla żołnierzy polskich.

Warszawa (PAT).

Ministerstwo spraw wojskowych otrzymało za pośrednictwem poselstwa jugosłowiańskiego złote i srebrne medale za waleczność dla oficerów i żołnierzy armji polskiej, którzy się najbardziej odznaczyli w walkach, które prowadziła Rzeczpospolita.

Agitacja na „kuczkach".

Korzystając z obecnych świąt żydowskich, t. zw. „kuczek", prowadzona jest akcja agitacyjna przez żydowskie organizacje sjonistyczne w celu jak najliczniejszego werbunku do powyższych organizacji. **Zbierane są również fundusze na żydowski skarb narodowy „Keren Hasojd".**

Co się dzieje w całej Polsce.

Zaległe podatki w złotych polskich. — Miljard na inwalidów. — Złoty miernik w lombardzie. — Akty zejścia poległych żołnierzy. — O zwiększenie kredytów dla repatrjantów. — Hutnicy polscy wyjeżdżają do Belgji. — Pół miljarda mk. deficytu w teatrach lwowskich. — Hojny dar dla rządu polskiego. — Łódź płaci najwięcej podatków. — Zamknięcie tajnej szkoły niemieckiej. — Opłaty na uniwersytetach polskich. — Lekarzom wolno bez ograniczenia wyjeżdżać do Ameryki. — Handel napojami w święta. — Odnawianie gmachu sztabu gen. w Warszawie. — 114 miljardów rozsypanych przy nasypie kolejowym.

Komisja finansowo-budżetowa rady miasta Warszawy omawiała na ostatniem posiedzeniu projekt przeliczenia wszystkich podatków miejskich po upływie terminu płatności na złote polskie, a to w celu uchronienia kasy miejskiej od strat, wynikających z dewaluacji marki polskiej. Projekt powyższy został przysłany do magistratu w celu ponownego jego przedyskutowania.

*

Z Szamotuł w woj. poznańskiem donoszą, że Komisja lotna pomocy dla inwalidów wojennych i weteranów z r. 1863, działająca pod kierownictwem kpt. Sobolewskiego, zebrała w ciągu kilku dni w pow. szamotulskim w gotowiźnie i naturaljach 1.022 milionów marek.

*

Magistrat warszawski **upoważnił lombard miejski do wprowadzenia miernika złotego przy udzielaniu zaliczek i obliczaniu należnych lombardowi odsetek i pobieraniu opłaty za przechowanie.**

*

Częstokroć rodziny poległych żołnierzy mylnie skierowują swe starania o uzyskanie aktów zejścia swych krewnych. Jak się dowiadujemy, należy się zwracać w tym celu do kurji biskupiej wojsk polskich (Warszawa, ul. Miodowa 24) ze wskazaniem imienia i nazwiska zmarłego i jego rodziców, wieku, pułku, w którym służył i w przybliżeniu daty śmierci. Do podania winny być załączone znaczki stemplowe i pocztowe (na odpowiedź).

*

Narodowa Partja Robotnicza zabiega u rządu o przyznanie większego kredytu na akcję repatrjacyjną z niemieckiej części Górnego Śląska i Czechosłowacji.

*

Ze względu na panujący zastój w hutach szklanych, władze krajowe udzieliły pozwolenia na wyjazd naszym **hutnikom** do Belgji na korzystnych warunkach.

*

Komisja szkontrująca z łona lwowskiej Komisji teatralnej, przeprowadziła przy sposobności przedłożenia zamknięć rachunkowych teatrów lwowskich za rok 1922 szkontrum księgi kasowej, buchalteryjnej, inwentarza i t. d. **Teatry miejskie wykazują za r. 1922 — 29 miljonów marek niedoboru,** wliczając do przychodu 400 miljonów marek subwencji deficyt teatrów miejskich we Lwowie dosięgłby sumy pół miljarda marek.

*

Właściciel Brzeżan, Jakób hr. Potocki, darował rządowi polskiemu na własność historyczny zamek brzeżański wraz z kaplicą, parkiem i pasem sąsiedniego gruntu. **Rząd polski zamierza umieścić w zamku państwowe seminarjum** nauczycielskie, a także szkołę zawodową. Zamek wymaga wprawdzie zrestaurowania, ale taniej to wypadnie, niż budowa potrzebnych gmachów szkolnych od fundamentów. Nadto ocala się przez tę kombinację piękny zabytek historyczny, uzyskuje się dla uczniów zdrowe pomieszczenie i wspaniałą ciosową kaplicę, przytem duży park z staremi drzewami.

*

W ciągu września b. r. wpłynęło w Łodzi z tytułu podatku od obrotu do kas skarbowych 49 miljardów mk, magistrat zaś zainkasował przeszło 9 miljardów marek. W ten sposób Łódź wyprzedziła Warszawę i kroczy na czele w spisie miast, płacących podatki.

*

W ostatnich dniach wykryto w Grudziądzu tajną szkołę niemiecką imieniem „Tante Rafalski“, do której uczęszczała spora liczba dzieci. Szkołę zamknięto a sprawę przekazano władzom sądowym.

*

Nowe opłaty wpisowe i czesne na uniwersytetach polskich są następujące: tytułem wpisowego 2 złp., opłaty roczne 10 złp., opłata za korzystanie z bibljoteki 2 złp., opłaty za ćwiczenia i seminarja 1 do 2 złp. W przeliczeniu na marki polskie wpisowe wraz z czesnem i innemi opłatami wynosi około 1 miljona marek.

*

Przed kilku tygodniami jeden z łódzkich lekarzy zwrócił się do konsula amerykańskiego w Warszawie z prośbą o wydanie mu wizy na wjazd do Ameryki. Konsul prośbę odrzucił, motywując to tem, iż petent nie ma w Ameryce bliższych krewnych obywateli amerykańskich. Lekarz zwrócił się do Waszyngtonu z zażaleniem. W odpowiedzi na to konsul amerykański otrzymał z departamentu emigracyjnego w Waszyngtonie instrukcje, by lekarzom nie czynić żadnych trudności przy wydawaniu wiz nawet ponad określoną kwotę.

*

Z dniem 1 października upływa termin, w ciągu którego sklepy z wodą sodową i napojami mogły być otwarte w niedziele i święta narówni z cukierniami i restauracjami.

*

Rozpoczęte roboty nad odbudową dawnej siedziby saskiej, obecnego gmachu Szt. Gen. na placu Saskim w Warszawie postępują raźno naprzód. Z pod drewnianych rusztowań wyłaniają się z każdym dniem nadbudowywane attyki, zburzone swego czasu przez Moskali. Fasada frontu pałacu Saskiego przyozdabia się w dawną świetną szatę historycznego stylu. Równocześnie podjęto prace nad przywróceniem do pierwotnego stanu kolumnady w bramach pałacowych prowadzących do ogrodu Saskiego.

*

Służba kolejowa w pociągu, jadącym z Warszawy przez Lublin do Bełzca, zauważyła obok stacji Trawniki mnóstwo pieniędzy rozsypanych wzdłuż nasypu kolejowego. Po przyjechaniu do Trawnik, zawiadomiono o tem policjanta, który udał się na wskazane miejsce, gdzie istotnie leżały banknoty. Po zebraniu i przeliczeniu okazało się, że było 114 miljonów marek. Dotychczas niewiadomo, czyje to są pieniądze. Prawdopodobnie złodziej jakiś, dokonawszy kradzieży w pociągu, wyrzucił pieniądze, aby nie mieć przy sobie „dowodu obciążającego“ i miał później szukać ich przy nasypie kolejowym.

Polska zalana bibułą komunistyczną.

Aresztowanie kurjera bolszewickiego w Tczewie. — 25.000 egzemplarzy pism komunistycznych jechało do Polski. — Z Niemiec via Gdańsk do Polski.

Kraków, 29 września.

Wynikiem ścisłej obserwacji ruchu na stacji kolejowej w Tczewie jako węzła dwóch linji tranzytowych było przyaresztowanie w ubiegły wtorek **kurjera partji komunistycznej z większym bagażem zawierającym 25.000 egzemplarzy pism komunistycznych.** Olbrzymi ten zapas składa się z pism i broszur redagowanych specjalnie dla każdej kategorji robotników tak przemysłowych jak rolnych, jak: **„Kohorte der Revolucion“, „Achtung Landarbeiter“, „Komunistische Jugend“, „Die Komunistin“ itp.**

Jak stwierdzono, drukowanie powyżej wymienionych pism odbywa się w drukarniach położonych **na niemieckim Górnym Śląsku, skąd wysyłane bywają z Niemiec do Gdańska a stąd pociągami jako bagaż pasażerski do Polski.**

Przytrzymany transport przeznaczony był w większej części **dla robotników Zagłębia Dąbrowskiego, Łodzi i polskiego Górnego Śląska.**

Oprócz bibuły odebrano kurjerowi-komuniście sporą ilość programów i korespondencji partyjnej.

Policja powzięła na podstawie ostatniej dalsze kroki, szczegóły jednakże trzymane są w ścisłej tajemnicy.

Aresztowanie niebezpiecznego komunisty.

W pogoni za znanym komunistą. — Poszukiwany zmieniał stale swój wygląd. — Areszt i rewizja. — Kompromitujące dokumenty.

Łódź, 28 września.

Prokurator Sądu Okręgowego w Zamościu wydał parę miesięcy temu polecenie aresztowania znanego z lat 1918, 19 i 20 **kierownika ruchu komunistycznego w Zamościu Albrechta,** który już od dłuższego czasu ukrywał się. Delegowany specjalnie w celu śledzenia wywiadowca, udał się do Łodzi, gdzie prawdopodobnie miał przebywać Albrecht. Po długich poszukiwaniach, które utrudniał zmieniony celowo wygląd poszukiwanego, udało mu się wreszcie wydobyć od jednego z właścicieli zakładów fotograficznych fotografię.

Posługując się nią znalazł poszukiwanego. Za pomocą tamtejszej Komendy Policji wkroczono do mieszkania Albrechta, gdzie go aresztowano. Przeprowadzona rewizja dała bardzo dużo obciążających dokumentów. Albrechta przewieziono do więzienia w Zamościu, gdzie oczekiwał będzie na rozprawę sądową.

Dalsze śledztwo w toku.

Zaciekła bitwa ortodoksów z sjonistami na ulicach Otwocka.

Ortodoksi łamią płoty i biją sjonistów.

Między żydami-ortodoksami a sjonistami, zamieszkałymi w Otwocku istniały od dłuższego czasu stosunki bardzo naprężone. Obie strony okazywały sobie na każdym kroku jaskrawą niechęć i brak uszanowania.

Głową ortodoksów był rabin Kalisz, a sjoniści grupowali się koło związku zawodowego robotników niefachowych.

W dniu onegdajszym **grupa ortodoksów wypowiedziała sjonistom wojnę.** Około godziny 6-ej wieczorem przed lokalem związku przy ulicy Świderskiej, w Warszawie zebrał się wielki tłum, wydający wrogie okrzyki i domagający się zlikwidowania związku.

Znajdujący się w lokalu sjoniści zamknęli się na klucz, a prezes, stanąwszy w oknie, kategorycznie oświadczył, iż żądaniu temu nie stanie się zadość.

Słowa te wywołały burzę. **Ortodoksi obalili parkan i uzbroiwszy się w powyrywane sztachety, rozpoczęli atak na lokal związku.**

Po chwili z okien dały się słyszeć krzyki i wołania o pomoc maltretowanych sjonistów. **Ortodoksi, posiłkując się sztachetami, bili przeciwników i demolowali urządzenie lokalu.**

Przechodzący ulicą starszy posterunkowy, Ryter, zaalarmowany odgłosami walnej rozprawy, przybiegł na pole walki. Źle jednak trafił, gdyż zacietrzewieni awanturnicy rzucili się nań i poturbowali go dotkliwie.

Dano znać posterunkowi policji, skąd podkomisarz Kołodziej wysłał na plac boju silny oddział policji.

Zjawienie się granatowych mundurów podziałało na rozgorączkowane umysły ochładzająco. **Ortodoksi rzucili się tłumnie do ucieczki, gubiąc po drodze broń tj. sztachety.**

Kilku awanturników aresztowano. W sprawie napadu prowadzone jest dochodzenie.

W Małopolsce wschodniej otwarte będą 3 Izby skarbowe.

Lwów, we wrześniu.

Lwowska Izba skarbowa, dotychczas wspólna dla trzech województw Małopolski wschodniej, z dniem 1 stycznia rozdzielona zostanie na trzy Izby, odpowiadające województwom: **lwowskiemu, stanisławowskiemu i tarnopolskiemu.**

Groźba centralnego strajku górniczego.

Warszawa, we wrześniu.

Centralny związek górników ma proklamować strajk generalny we wszystkich kopalniach Rzeczypospolitej.

Powodem jest nieuwzględnienie przez rząd żądań ekonomicznych i żądań związanych z ostatnią katastrofą na kopalni „Reden“. Ostateczna decyzja Związku zapaść ma **w niedzielę.**

200 piekarzy łódzkich fałszerzami.

Piekarze łódzcy odmówili swym pracownikom podwyżki z powodu, że referat walki z lichwą zmusza ich rzekomo do sprzedaży chleba po cenach nie uwzględniających kosztów robocizny.

Pracownicy wystosowali do komisarjatu rządu memorjał, w którym dowodzą, iż **200 właścicieli piekarń w kalkulacji cen chleba podało fałszywe pła ce robotników.**

Referat do walki z lichwą, po wysłuchaniu delegacji pracowników oświadczył, iż zbada memorjał i, o ile zarzuty w nim zawarte okażą się **słuszne, pociągnie winnych do odpowiedzialności.**

Kara przewidziana za podobne przestępstwo może również spowodować cofnięcie koncesji.

Hiszpański Mussolini.

Niezadowolenie kraju przyczyną zamachów stanu we Włoszech. Grecji. Bułgarji i Hiszpanji. — Gen. Prima de Riveira tłumi strajk w Barcelonie. — Niebezpieczeństwem Hiszpanji ruchy separatystyczne. — Czy gen. Prima de Riveira uda się to samo co Mussoliniemu?

Kraków 30 września.

(X). Niezadowolenie z istniejącego stanu rzeczy. podzielane przez znaczną część narodu, było powodem, że zamach **Mussoliniego** przeprowadzony został szybko i bez rozlewu krwi a groza owładnięcia Włochami przez socjalistów odsuniętą została w całeką przyszłość. Niebawem, podobne niezadowolenie, ale z innych powodów, bo skutkiem przegranej wojny **z Turcją**, ogarnęło Greków. Wykorzystał je gen. **Gonatas** i wywrócił gabinet Gunarisa. Dalej niezadowolona inteligencja bułgarska, przy pomocy wojska a pod wodzą gen. **Lazarewa** obaliła rządy znienawidzonego **Stambolijskiego.** Wreszcie dokonał przewrotu w Hiszpanji gen. **Primo de Riveira i usunął gabinet Alhucemy,** wykorzystawszy niezadowolenie wojska i kraju z powodu wyprawy marokańskiej.

Ze względu, że chronologicznie zamach hiszpański jest ostatnim, nic dziwnego, że zwrócona jest nań uwaga Europy i że nasuwa się mimowoli pytanie, kto to jest właściwie ten hiszpański Mussolini i jak sobie poczyna?

Do chwili zamachu, nawet w Hiszpanji było niewiele znanem, po za Barceloną, gdzie spełniał funkcje dowódzcy korpusu, nazwisko gen. **Primo de Riveira.** Kilka miesięcy temu objął on to stanowisko właśnie wtedy, **gdy w Barcelonie,** będącej miastem portowem i posiadającem znaczny przemysł, **trwał strajk, wywołany przez socjalistów.** Rządowi madryckiemu chodziło o załatwienie się z tym strajkiem i dla tego wysłano tam gen. Primo de Riveirę, uchodzącego w sferach wojskowych **za** oficera bardzo energicznego.

Sytuacja strajkowa była bardzo poważna. **Opanował ją nowy dowódzca korpusu,** któremu dano władzę wyjątkową, **„żelazną ręką".** Ale wobec separatystów katalońskich zachowywał się pobłażliwie, przewidując, że niebawem nadejść może czas, w którym separatystyczny ruch kataloński posłużyć mu może pośrednio do zwalenia gabinetu Alhucemy, podniecając przeciw niemu niezadowolenie **w kraju.**

Trzeba przytem wiedzieć, że w Hiszpanji dzisiejszej nurtują trzy ruchy separatystyczne: kataloński, baskijski i galicyjski, **zmierzające do oderwania tych prowincji od Hiszpanji,** która ograniczyłaby się ewentualnie do Kastylji z Andaluzją. Podobno **w** pierwszych dniach września odbyć się miało w Barcelonie tajne posiedzenie **Rady naczelnej** separatystów, **na** którem postanowiono **zacząć niebawem akcję rewolucyjną** Tak więc Hiszpanja stała nad przepaścią.

Gen. **Primo de Riveira** oraz kilku jednakowo z nim myślących kolegów, jak np. gen. d'Esteila w Madrycie, postanowili ojczyznę ratować. Z tą samą energją, z jaką gen. de Riveira przerwał strajk w Barcelonie, zabrali się do dzieła a przedsięwzięcie ich zostało ukoronowane zupełnym sukcesem. **Ale już w** pierwszej swej odezwie do Hiszpanów zaznaczył wykonawca zamachu stanu, że **jedność kraju stawia na pierwszem miejscu i że karze śmierci ulegną ci, co zamierzaliby oderwać jakąś prowincję od Hiszpanji.**

Kortezy (parlament) hiszpańskie, podobnie jak parlament włoski Mussolini'emu, ułatwiły gen Primo de Riveirze jego zamach swą bezradnością. To, co się przygotowywało na północy Hiszpanji, tj. oderwanie się Katalonji, prowincji zamieszkałych przez Basków i Galicji, nie było dla parlamentu tajemnicą, który jednak bez względu na taki groźny stan rzeczy, był tylko polem bezpłodnych intryg i sporów politycznych.

Lat temu blisko sześćdziesiąt gen. **Juan Prim,** który także był generał-kapitanem (dowódzcą korpusu) **w Barcelonie, wkroczył na czele wojsk zbuntowanych i strącił z tronu królowę Izabellę.** Gen. Primo de Riveira, przeciwnie, ogłosił, że ostatnie „pronunciamiento" (bunt) wojskowe nie jest skierowane przeciw dynastji. Ale, czy dyrektorjat wojskowy, rządzący obecnie Hiszpanją po zawieszeniu konstytucji, zdoła się sam utrzymać przy władzy i przeprowadzić zamierzone reformy — to dopiero przyszłość okaże. A od tego będzie, oczywiście, zależał i los dynastji, której usunięcie musiałoby nastąpić samo przez się, gdyby zamach gen. de Riveiry był dopiero wstępem do dalszego szeregu, już nie zamachów wojskowych, lecz rewolucji w całem znaczeniu tego słowa.

Czy „hiszpańskiemu" Mussoliniemu będzie sprzyjało powodzenie w takim samym stopniu, jak jego pierwowzorowi włoskiemu, to zależy w pierwszym rzędzie od tego, czy okaże tę samą żelazną energję, jaką okazuje człowiek, który ujął we Włoszech władzę w swe ręce, dalej, tę samą zdolność rządzenia, a wreszcie, czy potrafi wywierać ten sam urok osobisty na tłumy i swe najbliższe otoczenie.

Wewnętrzna sytuacja sowietów z dniem każdym krytyczniejsza.

Projekty wywozowe zawiodły. — Niezadowolenie czerwonoarmiejców. — Rozciągnięcie nadzoru nad sowieckimi dygnitarzami. — Wrogie nastroje wśród robotników.

Wewnętrzna sytuacja sowietów coraz więcej **zaostrza się.** Groźny wzrost bezrobocia, spowodowany zamknięciem niemal wszystkich fabryk i **warsztatów** przemysłu tekstylnego, fiasko zakrojonej **na** wielką skalę wywozowej akcj zbożowej (ostatnie **urzędowe** sprawozdania stwierdziły zupełny **brak „nadmiarów"** zbożowych, możliwych dla **eksportu**), **szereg** żywiołowych klęsk, które ostatnio **dotknęły poszczególne** części państwa, a wreszcie **rozkład w łonie samych komunistów, wśród których nadzwyczaj wzmocnił** się prąd „anti-nepowski" — **wszystko to przyczyniło się do wytworzenia obecnego krytycznego** położenia.

Jak już onegdaj podaliśmy, **wrzenie antyrządowe** m. in. objęło czerwonoarmiejców. Tutaj dodać należy, iż ostatni zażądali zniesienia dotychczasowego zakazu chodzenia do cerkwi w czasie nabożeństw.

Odkryta **antyrządowa** organizacja już dłuższy czas wydawała kilka dzienników **agitacyjnych,** które cieszyły się wielką poczytnością w armji czerwonej i wśród włościan. Ostrze agitacji skierowane było przeciw „Kaminternowi" (III. międzynarodówce), oraz „Wcikowi" w obecnym jego składzie.

Ogłoszono rozporządzenie o pilnej, wojskowej ochronie lokalów partji komunistycznych, oraz poszczególnych działaczy sowieckich. Z drugiej zaś strony — polecono zaufanym czekistom przeprowadzić „ścisłe zbadanie" tajnej działalności oraz stosunków wybitnych dygnitarzy, co do „błagonadiożności", których zachodzi podejrzenie. Ostatnio aresztowano kilku kierowników gubernjalnych czerezwyczajek, oraz prezesów robotniczych związków okręgowych. Jeden z wybitnych menerów sow. zakończył samobójstwem.

O nastroju rzesz robotniczych jaskrawo świadczy następujący fakt: Gdy na zgromadzeniu robotników znanej fabryki braci-Morozow jeden mówca wystąpił w obronie obecnego ustroju, oświadczając imieniem **Zinowjewa, iż** teraźniejszy kryzys gospodarczy jest „rezultatem wojny światowej i polityki imperjalistycznej", robotnicy zawołali: „wszyscy razem z waszym Zinowjewem jesteście oszustami i złodziejami". Po tej demonstracji **słownej** robotnicy **siłą** zgromadzenie rozprószyli.

Harakiri wychodzi z mody.

Żądni sensacji Amerykanie i Anglicy **oczekiwali** z całą pewnością, że po śmierci japońskiego księcia Kita Shivakawa, ktoś z dworu jego odbierze sobie życie, rozcinając sobie brzuch. Książę, jak wiadomo, zginął podczas wypadku automobilowego **pod Paryżem.**

Japończycy, mieszkający w stolicy Francji, utrzymują, że **dziś tylko człowiek, zupełnie nieobznajomiony z obecnymi stosunkami w Japonji, może liczyć na samobójstwa przy pomocy harakiri.**

Harakiri wychodzi obecnie zupełnie z mody. Przykład generała Nogi, który wraz z żoną po śmierci cesarza Mutsuhito popełnił samobójstwo, nie może być obecnie miarodajny. **Generał Nogi,** ponosił odpowiedzialność za czyny swego **władcy, wolał** tez popełnić samobójstwo.

Rozmaitości z całego świata.

Tylko ludzie szczupli mają prawdopodobieństwo do życia późnego wieku. — Nowe zastosowanie filmu do celów naukowych. — Czosnek lekarstwem na arteria sklerozę. — Amerykański król filatelistów. Japońskie sposoby ochronienia budynków przed trzęsieniem ziemi.

Tylko ludzie szczupli mają szanse doczekania późnej starości!

Do takiego wniosku upoważniają tablice statystyczne, zestawione na podstawie długoletnich obserwacji a wydane staraniem jednego z amerykańskich Towarzystw ubezpieczeń na życie.

Z tablic tych wynika, że w każdym wieku ludzkim istnieje przeciętna waga człowieka, którą w związku ze wzrostem można nazwać wagą normalną. Otóż, do roku 35 dobrze jest, gdy człowiek waży cośkolwiek więcej ponad wagę normalną, bo chroni go to w pewnym stopniu przed atakiem tuberkulozy. W późniejszym atoli wieku każda przewyżka ponad wagę normalną jest niebezpieczna.

I tak, osoby między 40 a 45 rokiem życia, mające wagę większą od normalnej o 20 proc., posiadają koefficyent śmiertelności większy o 30 proc., od osób w tym że wieku lecz o wadze normalnej. Człowiek zaś w średnim wieku, od 45 do 50 roku i o wzroście 177—180 centymetrów. mający wagę o 30 proc. niższą, niż normalna ma koefficyent śmiertelności niższy o 50 proc. aniżeli jego rówieśnicy z wagą normalną.

Cyfry powyższe aczkolwiek odnoszą się tylko do „prawdopodobieństwa" — są bardzo wymowne.

*

Zastosowanie zdjęć filmowych do celów nauki czym coraz większe postępy. I tak, na międzynarodowym kongresie neurologów, który obradował w Gdańsku na początku bieżącego miesiąca, demonstrował berliński lekarz, prof. Schuster, zupełnie nowe filmy naukowe.

Są to mianowicie filmy zdjęte z osób dotkniętych drżączką, połączoną z nadzwyczaj silnymi i szybkimi ruchami ciała, które utrwalono na filmie za pomocą t. zw. „Rapidkinematographie" i w ten sposób udostępniono dla oka ludzkiego. Zdjęcia te dają możność poznania mało dotąd zbadanej dziedziny chorób nerwowych.

*

Któryż z mężczyzn, w wieku ponad lat 40, nie jest dotknięty zwapnieniem arterji (arteriosklerozą) w mniejszym, lub większym stopniu?

Sądzimy tedy, że będzie odpowiedniem zwrócić ich uwagę na środek, który nie może, oczywiście, usunąć zwapnienia, ale zmniejsza w znacznym stopniu występujący przy niem nadmierny nacisk krwi na ściany arterji.

Środkiem tym jest czosnek a sposób jego użycia bardzo prosty. Bierze się cebulki czosnku i nalewa czystym, aptekarskim spirytusem w ilości czterokrotnie przechodzącej wagę czosnku. Moczenie czosnku trwa trzy tygodnie. Po tym terminie płyn się filtruje i daje osobie dotkniętej zwapnieniem do zażywania raz na dzień — przed jedzeniem — w ilości 25—30 kropel.

Skutek ma być pewny. Zresztą spróbować nie zawadzi, bo lekarstwo to, jeżeli nie pomoże — to nie zaszkodzi.

*

Do „królów" amerykańskich, o których pisaliśmy niedawno temu, należy dodać jeszcze jednego. Jest nim mianowicie Artur Hind, zwany „królem filatelistów".

Hind posiada zbiór marek, będący pierwszym na świecie zbiorem tak co do ilości okazów, jak i ich wartości. Zbiór ten jest nawet więcej wartościowym niż zbiory króla angielskiego Jerzego i włoskiego Wiktora Emanuela.

Ostatnimi czasy powiększył Hind swój zbiór najrzadszymi okazami, pochodzącymi ze słynnego zbioru Ferrari'ego. Za jedną rzadką markę z tego zbioru zapłacił on 7.600 funtów szterlingów. Kupił on także dwie marki znaczone 1 pens i 2 pensy „Post Office Mauritius", płacąc za nie 11.000 funtów.

*

Prof. Omori, dyrektor Instytutu seismologicznego przy uniwersytecie w Tokio, poczynił ciekawe spostrzeżenia, podczas dawniejszych trzęsień ziemi, odnośnie do konstrukcji budowli.

Stwierdza on dwie rzeczy. Po pierwsze, iż budynki, stojące na twardym gruncie, cierpią skutkiem trzęsienia ziemi daleko mniej, aniżeli budynki, stojące na miękkim i po drugie, że budynki, wzniesione, jako jedna zamknięta w sobie całość, wytrzymują trzęsienia ziemi daleko lepiej, aniżeli budynki złożone z kilku części, z których każda ulega innym wahaniom podczas trzęsienia.

Następnie zwraca prof. Omori uwagę na sposób używany przed dawnych budowniczych japońskich a zmierzający niejako do zneutralizowania uderzeń podziemnych, w czasie trzęsienia ziemi. Umieszczali oni mianowicie w klatce schodowej nieraz 5-cio lub 6-cio piętrowych pagód rodzaj wahadła drewnianego, sięgającego od wierzchołka pagody aż do dołu, lecz nie dotykającego podłogi. W czasie trzęsienia ziemi wahadło takie porusza się w innem tempie niż pagoda, która po jakimś czasie powraca do zwykłego stanu. Bywały wypadki, oświadcza uczony japoński, że pagody i dzwonnice, w których nisko powieszone dzwony spełniają rolę drewnianego wahadła, obracają się w miejscu, lub zostają przesunięte, ale prawie nigdy nie rozwalają się w gruzy jako całość.

Znakomite postępy organizacyjne naszej armji

Duch obywatelski w krakowskiem DOK. — Co się dzieje w pułku dzieci krak.

Kraków we wrześniu.

Społeczeństwo nasze interesowało się w okresie wojny żołnierzem, a dziś, kiedy zmora wojny daleko, okazuje dlań karygodny brak zainteresowania i obojętność. W ten sposób wytwarzać się poczyna niepotrzebna i dla obu stron szkodliwa przepaść. A tymczasem wojsko zaczyna wyprzedzać w dobrej organizacji bardzo mocno nasze inne władze cywilne i ogół cywilny. Praca pozytywna wre tam gorączkowo. Przykładem tego jest krakowskie D. O. K., które dzięki mądrej i celowej pracy organizacyjnej dowódcy gen Cikla, buduje w zakresie własnego działania zdrową armję. Że nie są to frazesy, ani czcze pochwały, niech służy za przykład jeden tylko z wielu innych pułk dzieci krakowskich 20.

Jest on pod komendą podpułk. Kruk-Szustera.

Pułk ten odznacza się, jak to stwierdzają liczne wizytacje i przeglądy, wysoką sprawnością bojową, karnością żołnierza, pracowitością oficera. Po za wyszkoleniem żołnierskiem pułk ten pracuje niesłychanie intenzywnie nad podniesieniem kulturalno-oświatowem żołnierza. Posiada więc kursa dla analfabetów, dzięki którym nie będzie jednego żołnierza, któryby opuścił po odsłużeniu swoich lat jako niepiśmienny. Ażeby podnieść kulturalnie już umiejących czytać, znajduje się w pułku bibljoteka i czytelnia dla żołnierzy, jest specjalny oddział widowiskowy. Jak wiadomo, na ostatnim konkursie warszawskim bierze pułk 20 pierwszą nagrodę armji w zawodach muzycznych. Przed kilkoma dniami wziął ten pułk poraz trzeci pierwszą nagrodę o mistrzostwo armji w zawodach sportowych. Staraniem pułku buduje się wielki stadjon sportowy, jakiego niema w całej Polsce. Żołnierze biorą chętny udział w igrzyskach sportowych, co w przyszłości, kiedy pójdą do domów, rozniesie ziarno zainteresowań sportowych do najbardziej zapadłych wiosek. Ci sami żołnierze, zachęcani gorącem słowem ppłk. Kruka-Szustera, składają duże sumy na Dom Żołnierza Polskiego, rozumiejąc jego wartość i znaczenie. Inicjatywa budowy takiego domu wyszła od gen. Cikla i zaczyna bardzo szybko przybierać kształty realne. Żołnierz 20 pułku nie upija się, ani nie robi burd, jak to bywało w dawnym austrjackim pułku dzieci krakowskich, dba o czystość i dobry wygląd zewnętrzny, nabiera form kulturalnych. Stosunek między żołnierzem i oficerem jest idealny. Można być pewnym, że w tych warunkach żołnierz, który opuści szeregi będzie dobrym obywatelem kraju a do armji nie będzie czuł żalu i nienawiści, jak to bywało dawniej.

Słowa powyższe nie są bynajmniej przesadzoną pochwałą. Podobnie dobry nastrój panuje we wszystkich formacjach podległych DOK krakowskiemu.

Przywykliśmy wszyscy do ciągłego krytykowania i nieustannych narzekań — a to źle. Ciągłą krytyką nie buduje się, ale niszczy. Powinniśmy czasem przynajmniej popatrzeć i na dobre objawy w naszem życiu, bo to wzmacnia i dodaje energji w ciężkich czasach.

Kolejnictwo nasze stanęło dziś pod względem organizacyjnym bardzo wysoko, dziś zaczyna wojsko konsolidować się. Jesteśmy też przekonani, że okręg. gen. Cikla nie będzie jedynym pod tym względem. Gwarancję daje tu fachowość, energja i siła woli ministra wojny, gen. Szeptyckiego.

Więc mniej krytyki i narzekań, więcej wiary w siebie!

KRONIKA.

REPERTUAR TEATRU IM. SŁOWACKIEGO.

Niedziela popoł.: „Człowiek z budki suflera".
wieczorem: „Złoty wiek rycerstwa".

REPERTUAR OPERY I OPERETKI.

Niedziela popoł.: „Rigoletto".
wiecz: „Ostatni walc".

REPERTUAR TEATRU BAGATELA.

Niedziela popoł.: „Proces rozwodowy p. B.".
wiecz.: „Obłęd".

OTWARCIE NOWEJ HALI DO BICIA BYDŁA I KAFILERJI M. KRAKOWA.

Wczoraj odbyło się otwarcie nowo wybudowanej hali do bicia bydła rogatego i kafilerji przy współudziale Prezydjum miasta, reprezentantów Województwa tp.

Po przemówieniu wstępnem naczelnika Administracji akcyzy, dr. Zawadzkiego, przemówił prezyd. m. Federowicz, dziękując kierownictwu budowy, a w pierwszym rzędzie p. wiceprezydentowi Saremu za gorliwą opiekę nad zakładem. Wspomniał przytem o zasługach naczelnika Dra Zawadzkiego i podziękował kierownikowi rzeźni, dyr. Papeemu i projektującemu architekcie, r. Rzymkowskiemu za doskonałe [illegible]owanie nowych urządzeń oraz przedsiębior[illegible]

[illegible] przemówieniach nastąpiło obejrzenie całego zakła[illegible] oglądnęli nowo urządzoną kafilerję, tj. zakład do przerabiania mięsa, niezdatnego do spożycia, padliny koni i innych odpadków mięsnych na tłuszcze dla celów technicznych, na mączkę, jako karmę dla nierogacizny i na nawozy sztuczne. Dr Zawadzki pokazał następnie aparat Rohrbecka, służący do przeparzenia mięsa, dotkniętego gruźlicą lub wągrami, w tym celu, aby go uczynić zdolnym do konsumcji.

Po oglądnięciu urządzeń chłodni, fabryki lodu, aparatów do wyrabiania zimnego powietrza, hali maszyn i dwu kotłowni, zasilających zakład w wodę zimną i ciepłą, rozeszli się goście, wynosząc dodatnie wrażenie z powodu czystości i porządku.

BEZPŁATNY WĘGIEL DLA NAJUBOŻSZEJ LUDNOŚCI KRAKOWA.

Gwarectwo węglowe w Jaworznie zawiadomiło Prezydjum m. Krakowa, że na potrzeby najuboższej ludności miasta przeznaczyło kilkadziesiąt wagonów węgla bezpłatnie. Pierwsze transporty wysłane zostaną do Krakowa w najbliższych dniach. Rozdziałem zajmie się Prezydjum miasta.

CUKIER MIEJSKI WKRÓTCE NADEJDZIE.

W pierwszych dniach października b. r. nadejdzie do Krakowa kilka wagonów cukru z kontyngentu wrześniowego. Związek cukrowni małopolskich zawiadomił Prezydjum m., że w drodze do Krakowa znajdują się pierwsze transporty. Cena 1 kg. cukru wyniesie około 34.0[illegible] Mkp.

DODATKOWY PRZEGLĄD I ZEBRANIE KONTROLNE DLA MĘŻCZYZN R. 1899—1883, w P. K. U. Kraków—Miasto ul. Warszawska, Koszary Sobieskiego, odbędzie się dnia 3 i 4 października b. r. Wszyscy mężczyźni powyższych roczników, którzy z jakichkolwiek powodów dotychczas do przeglądu lub zebrań kontrolnych się nie stawili, obowiązani są do stawienia w P. K. U. do dodatkowego przeglądu dnia 3 i 4 października b. r.

PREMJE TOWARZYSTWA SZTUK PIĘKNYCH ZA ROK 1922 i 1923 mogą już członkowie, posiadający bilety roczne za powyższe lata odebrać w kancelarji Towarzystwa Sztuk Pięknych codziennie między godziną 10 a 1 w południe.

W dniu dzisiejszym została otwartą w Pałacu Sztuki przy pl. Szczepańskim nowa wystawa obrazów i rzeźb. Salę największą zajęły akwarele F. Turka, w „Świetlicy" zaś pomieścił swe olejne pejzaże Henryk Uziembło, a w trzeciej sali M. Jabłoński. Resztę sal wypełniły obrazy Modesa, Münnicha, Malickiego, Hironia i innych. Dział rzeźby reprezentują: Jan Raszka i Z. Pronaszko.

KAPUŚCIANY OSZUST. Na ostatni targ przywiózł Mikołaj Balicki, rolnik z Kaszowa, 4 kopy kapusty. Kiedy na chwilę oddalił się, podszedł do wozu jakiś osobnik i oświadczył synowi Balickiego, że nabył od jego ojca kapustę, polecając równocześnie chłopcu, by odwiózł mu towar na dworzec towarowy. Młody Balicki, nie przeczuwając podstępu, zawiózł kapustę na wskazane miejsce i oddał ją nieznajomemu. Dopiero po powrocie na pl. Szczepański przekonał się chłopiec, że padł ofiarą oszustwa.

BÓJKA POLICJANTA Z NAPASTNIKIEM. Posterunkowy P. P., pełniący wczoraj przedpołudniem służbę na stacji kolejowej na Grzegórzkach przytrzymał na bulwarze podejrzanego osobnika, niejakiego Jana Jareckiego, który od dłuższego czasu grasował na tej stacji w celach kradzieży, przyczem odgrażał się jednemu z kolejarzy, że „udusi go bez krwi". W chwili aresztowania Jarecki chwycił posterunkowego za szablę i usiłował go zepchnąć z bulwaru, wys. 10 m. Posterunkowy użył wówczas w obronie własnej broni palnej i zranił opryszka w lewe udo. Wezwany lekarz pogotowia opatrzył Jareckiego i odwiózł do szpitala.

KRADZIEŻE APARATÓW TELEFONICZNYCH. Coraz częściej mnożą się wypadki, że indywidua nie mające nic wspólnego z Zarządem Technicznym zgłaszają się do abonentów telefonicznych i dopuszczają się kradzieży aparatów wzgl. części składowych. Celem położenia tamy tego rodzaju nadużyć, które uniemożliwiają abonentom używanie swoich aparatów — wydaje krakowski Zarząd telefonów swoim organom legitymacje z fotografją. Tak P. T. abonenci jak i właściciele realności zechcą przeto dopuszczać do urządzeń telefonicznych tylko tych osobników, którzy wykażą się legitymacją z fotografją wystawioną przez Techniczny Zarząd Telefonów i Telegrafów w Krakowie.

ŻEBRAK ZŁODZIEJEM. Żebrak, Michał Karasiński, lat 74, chodząc po prośbie, wszedł do kantoru wymiany Bujańskiego w Rynku głównym i tam skradł z lady sklepowej kapelusz. Po wyjściu żebraka zauważono brak kapelusza i puszczono się za nim w pogoń. Na ulicy Florjańskiej dogoniono żebraka-złodzieja i po odebraniu kapelusza oddano go w ręce policji.

Ze sportu.

PIŁKA NOŻNA.

Warszawska Polonia otrzymała zaproszenie od Vienny na rozegranie zawodów w czasie świąt Bożego Narodzenia. Również projektowany jest wyjazd Polonji do Francji, gdzie miałaby się zmierzyć z drużynami francuskimi w Paryżu, Bordeaux i Cannes.

Admira z Wiednia gościć będzie w pierwszych dniach października w Poznaniu, gdzie rozegra zawody z Wartą.

Międzypaństwowy mecz Szwecja—Polska odbyć się ma 1 listopada b. r. w Krakowie. Poprzednio spotkanie powyższych reprezentacji przyniosło zwycięstwo Polsce w stosunku 2 : 1.

WAWEL—JUTRZENKA 0 : 0.

Zawody przyjacielskie, obie drużyny wystąpiły w składzie osłabionym. Przez cały przeciąg gry widoczna przewaga Wawelu, nieuwidoczniona z powodu słabych, niecelnych strzałów i murowania przez Jutrzenkę. Publiczności mało. Sędzia p. Dr Wojakowski,

Wycieczka dziennikarska na Górny Śląsk.

Warszawa (PAT).

Wczoraj wyjechała stąd wycieczka dziennikarzy zorganizowana przez Syndykat dziennikarzy warszawskich. Kierownictwo wycieczki objął p. Czępiński, zaś z ramienia związku prasy prowincjonalnej Józef Siedziński. Na czele Komitetu miejscowego na Górnym Śląsku, który podejmować będzie wycieczkę, stanął p. Wojciech Korfanty. Województwo Górnośląskie przyczyni się do przyjęcia wycieczki.

ROZKAZ MUSSOLINIEGO. Włoski mistrz boksu E. Spalla stawał do walki z groźnym przeciwnikiem Van der Veer. Przed walką otrzymał telegram. W telegramie tym wódz faszystów kazał mu zwyciężyć. Posłuszny Spalla zwyciężył, zdobywając jednocześnie tytuł mistrza Europy w swej kategorji. Dyktator nagrodził boksera, który za posłuszeństwo swoje otrzymał tytuł barona del Dictorio, jego brat zaś został szlachcicem. Pisma francuskie do notatek swych dodają złośliwie, że gdyby analogiczny zwyczaj wprowadzono do Francji, Criqui zostałby niewątpliwie księciem de la Gloire (sławy) a Ledetino markizem de la Fortune (powodzenia).

Wybory do Rady Ligi Narodów.

Genewa (PAT).

Wybory do Rady Ligi Narodów odbyły się wczoraj wieczorem.

Podejrzany powrót Włochów do Korfu.

Korfu (AW).

Do portu Korfu zawinęły z powrotem włoskie pancerniki i 7 łodzi torpedowych. Powód tego powrotu jest narazie nieznany. W mieście panuje spokój, istnieją jednak obawy powrotu całej floty włoskiej.

Ciągle nowe biljony...

Berlin (PAT).

W ostatnim tygodniu obieg banknotów zwiększył się o 2000 biljonów.

Giełda.

Warszawa. (PAT).

Waluty. Dolary Stanów Zjednoczonych 350,000, sprzedaż 352,000, kupno 347,000; franki złote 67,600.

Zurych. (PAT).

Zamknięcie giełdy. Berlin 000.00031; Holandja 220 i jedna czwarta; Nowy Jork 560; Londyn 25.47; Paryż 34.35; Medjolan 25.64; Praga 16.80; Budapeszt 0.03; Bukareszt 2.60; Belgrad 6.30; Sofja 5.30; Warszawa 0.0016; Wiedeń 0.0078 trzy czwarte; austr. korona stempl. 0.0079 i jedna czwarta.

NIE PRZEPŁACAJCIE!

Kupujcie tylko z pierwszych rąk!

Pomimo okropnej zwyżki obcej waluty, pomimo prawie ciągłych strejków, a przez to samo okropnego wzrostu cen na wszelkiego rodzaju manufaktury, my jednakże wysyłamy wprost z fabryki pocztą po starych, nich bardzo dostępnych (z bardzo niewielką zwyżką) cenach. I radzimy nie zwlekać, póki zapasy się nie wyczerpią.

1) Melanż Prima. Towar ten jest nie do rozdarcia, bardzo ładny i trwały w noszeniu, tak że jest niezbędnym dla każdego na codzienne ubranie. Cena na 3 metry na całe ubranie męskie lub damskie gat. A. 500.000 mkp., B. 650.000, gat. C. 800.000 mkp.

2) „Boston". Ostania Nowość sezonu. Wyrób z czystej wełny, w najmodniejsze kolory i desenie, bardzo praktyczny i modny materjał na eleganckie męskie ubranie, lub na damskie kostjumy i płaszcze. Cena za 3 metr. gat. A. 900.000 mkp., gat. B. 1,200.000 mkp., gat. C. 1,500.000 mkp., prima 2,000.000 mkp.

3) Komplet podszewki pod ubranie wysyła się za mkp. 400.000 i 650.000.

4) Na zimę. Veloury na palta damskie i męskie, czysto wełniane, jedwabisto-miękkie, jednokolorowe i melange, po lewej stronie kraty zastępują podszewkę, (na damski płaszcz potrzeba 3 metry, na męskie 2 i pół metra. Cena metra A. 800.000, B. 900.000 i C. 1,000.000 mkp.

5) Dla pań modre korciki lub szewioty na eleganckie suknie, kostjumy. Cena na metr. 150.000, 200.000, 300.000, 400.000 i 500.000 mkp.

6) Flanela na zimę, piękna, miękka, puszysta, ciepła tkanina we wszystkich kolorach, zdatna na wszelkiego rodzaju damską garderobę, szer. 65 cm. Cena metra 75.000 mkp. — Podwójnej szerokości 150.000 mkp.

7) Chustki duże, zimowe, puszyste, ciepłe, ładne desenie, w ciemnych kolorach za sztukę tylko 700.000 mkp.

8) Nowość. Gotowe Sweatry, czysto wełniane, długie, puszyste, ciepłe praktyczne we wszystkich kolorach. Cena sztuki: 1,000.000 mkp. Z tego samego materjału bluzki szt. 400.000

9) Ostatnia nowość sezonu. Trykotina jedwabna na najładniejsze i najmodniejsze damskie stroje we wszystkich kolorach. Szerokość materjału 180 cm., tak, że jedna szerokość wystarcza w zupełności dla najtęższej osoby. Na suknię potrzeba najwyżej od 1 i pół do 2 metr Cena za metr 400.000 marek.

10) Płótna białe lub kolorowe na bieliznę, pościel, wsypy i poszwy. Cena za metr 75.000, 85.000 i 100.000 mkp.

11) Firanki na metry, piękna kanwa przetkana paseczkami koloru białego lub kremowego, szer. 90 cm. Cena 95.000 mkp. za metr. — Towary wysyłamy natychmiast po otrzymaniu zamówienia za zaliczką pocztową, nawet bez zadatku. Za przesyłkę, opakowanie (w płótnie asekuracja i inne wydatki dolicza się 5%.

Bez wszelkiego ryzyka. Kupujący absolutnie nic nie ryzykuje, gdyż jeśli towar się nie spodoba, przyjmujemy takowy z powrotem i zwracamy pieniądze.

Zamówienia prosimy adresować:

Ekspedycja przesyłek pocztowych

„NADZIEJA"

Łódź, ul. Kilińskiego 40 G. K.

P. T. Przyjeżdżających do Łodzi uprzejmie prosimy o odwiedzenie naszego składu.

Otrzymujemy codziennie od naszych klijentelów niezliczoną ilość podziękowań. 5067

RESTAURACJA

blisko centrum Poznania, 3 lokale z kompletnem urządzeniem i dobrem planinem, mieszkaniem 3 pokoje i kuchnią, z powodu przejęcia innego wielkiego przedsiębiorstwa, zaraz za 230 miljonów do sprzedania. Lokale nadają się również na każde inne przedsiębiorstwo. Tania dzierżawa, dłuższy kontrakt.

Poważnym reflektantom udzieli bliższych informacji.

K. BLACHOWSKI

Fabryka likierów POZNAŃ, Mickiewicza 5/7.

DRUWIE krajowe i zagraniczne pierwszej jakości, po nader przystępnych cenach — poleca:

Magazyn obuwia Pawliger i Reiner

Kraków, ulica Grodzka L. 69

obok kościoła św. Idziego. 6037

KONKURS.

O. Z. G. Nr. V. w Krakowie zamierza sprzedać w drodze przetargu około 170 wagn. miału węglowego. Oferty należycie ostemplowane do których należy dołączyć dowód złożenia na złożone wadjum w Kom. Gosp. O. Z. G. V. przy ul. Bosackiej w wysokości 5% zaoferowanej ceny, muszą wpłynąć do dnia 10 października b. r. godz. 10, w którym to terminie nastąpi komisyjne otwarcie ofert.

Z podanej ilości miału znajduje się w Podg.-Płaszowie 8. wag. w Centr. Mag. Opałowym 40 wagonów zaś reszta w O. Z. G. Nr. V. przy ul. Bosackiej w Krakowie. Miał ten można oglądać każdego dnia od godziny 15—16 z wyjątkiem świąt. W razie negatywnego wyniku przetargu ofertowego odbędzie się przetarg ustny którego termin odbycia się poda do wiadomości oferentów przewodniczący Kom. Przetargowej.

Kraków, dnia 28/9 1923 r.

L. 7703.

Kierownik O. Z. G. Nr. V.

WYSOCKI

ppłk. adm. gospod.

DYREKCJA

TOWARZYSTWA HANDLOWEGO BRACIA ROLNICCY

Spółka Akcyjna w Krakowie.

Zawiadamia P. T. Akcjonarjuszów, że począwszy od dnia 4-go do 12 października r. b. mogą odebrać oryginalne akcje II-iej emisji w Banku dla Polskiego Przemysłu przedtem Dom Bankowy August Raczyński w Krakowie ul. św. Tomasza 9 (Hotel Saski) za wrotem potwierdzeń kasowych.

Nie podjęte akcje w powyższym terminie zostaną złożone w powyższym Banku do depozytu na koszt Akcjonarjusza. 6045

Ostrzeżenie.

Ostrzega się P. T. przed niejakim M. Tillemanem, fałszywie podszywającym się lekarzem oraz bandażystą, który szumnemi ogłoszeniami wyzyskuje opinję publiczną, że leczy radykalnie przepukliny swojemi opaskami. O leczeniu przepukliny zaświadczyć może jedynie lekarz. Tego rodzaju fuszer wprowadza osoby w błąd, nie będąc fachowcem, lecz z zawodu fryzjerem, a ostatnio był zamiataczem w szpitalu wojskowem przy protezach. Ścigany jest przez władze przemysłowe za nielegalne fuszerki. Z ubolewaniem zanaczyć należy, że władze będąc poinformowane tak długo pozwalają prowadzić podobną fuszerkę bez żadnej karty przemysłowej. Stwierdzono iż żadnego wynalazku ani patentu niema. a system jaki fuszeruje którego sobie przywłaszczył jest znany.

INSTALACJE ELEKTRYCZNE

Inż. TADEUSZ LESZCZYNSKI

Biuro i sklep: Kraków Grodzka 65.

przeprowadza wszelkiego rodzaju instalacje elektryczne tak w miejscu jak i na prowincji, przeróbki i naprawa istniejących instalacji. 6040

Dostawa materjałów elektrotechnicznych i technicznych.

LIGA POMOCY PRZEMYSŁOWEJ w KRAKOWIE, ul. GRODZKA L. 13.
rozszerzyła zakres wytwórstwa wykończalni bielizny na konfekcję damską (wykonuje kostjumy, płaszcze, suknie, futra) i dziecięcą podług żurnali angielskich i francuskich. Kierownictwo pracowni tych objęła wieloletnia właścicielka renomowanej pracowni lwowskiej. — Zdolne pracownice krawiectwa damskiego potrzebne: Grodzka 13. 6032

Sprzedaż

MASZYNY do szycia znanej dobroci „Kasprzyckiego" Tanio - Hurtowo - Detalicznie - Raty - Skład fabryczny Warszawa Marszałkowska l. 153. Zamawiać można listownie. 4056

Kalendarz wieczny niezbędny dla urzędów, adwokatów, banków, biur, domów handlowych i t. d. Cena Mp. 10.000. A. Weissmann, Kraków - Podgórze. 5058

Kupno

KUPIĘ naczynie rymarskie w całości lub częściowo. Stanisław Kopta rymarz Bochnia. 5074

Różne

KURS tkania kilimów i dywanów strzyżonych dla inteligencji po zniżonej cenie. Czysta 6 parter na prawo. 6027

UNIEWAŻNIAM skradzioną książkę wojskową wystawioną przez P. K. U. Kołomyja oraz osobistą legitymację z gminy Gwoździec. Stanisław Czech Gwoździec powiat Kołomyja. 6038

AGENTÓW dobrze się prezentujących do zbierania zamówień na portrety z fotografji, za kaucją lub poręką przyjmie zaraz Zakład art. mal. J. Cupała, Lwów, Pańska 9. 6043.

ZDOLNEGO czeladnika rymarsko-siodlarskiego poszukuje. Zakład rymarski Stanisław Kopta Bochnia.

AKADEMIK, doświadczony pedagog z ukończonem celująco gimnazjum przyrodniczo matematycznem obejmie kondycję tylko u inteligentnej rodziny. Zgłoszenia pisemne uprasza się nadsyłać do Adm. Gońca pod „Pomoc". 255

SKRADZIONĄ książeczkę wojskową na nazwisko Jan Karaś urodz. 1898 r. w Chorostowej pow. Bochnia wydaną przez P.K.U. Kraków unieważnia się 6034

SKRADZIONĄ książkę wojskową na nazwisko Tadeusz Synowiec ur. w roku 1898 w Świątnikach Górnych wystawioną przez P. K. U. Kraków unieważnia się. 6035

DNIA 25 popołudniu, przechodząc ulicami: Szewską, Rynkiem, Sławkowską na plac Matejki, zgubiono kolczyk z szafirem. Uczciwy znalazca zechce oddać za sutem wynagrodzeniem do Adm. „Gońca Krak". 1021

Matrymonialne

PRZYSTOJNA, inteligentna, szatynka posiadająca całkowitą wyprawę i mieszkanie wyjdzie za mąż za człowieka na wysokim stanowisku, inteligentnego prawego charakteru. Zgłoszenia uprasza się nadsyłać do Adm. „Gońca krak." pod „Irys". 1017

PANNA lat 29, na samodzielnym stanowisku, inteligentna, brunetka wyszłaby za mąż, za człowieka szlachetnego, na odpowiednim stanowisku. Przemysłowcy mają pierszeństwo. Zgłoszenia pod „Szlachetność" do Adm. „Gońca Krak." 1015

SZATYNKA na samodzielnym stanowisku energiczna, inteligentna wyszłaby za mąż za człowieka do lat 35 inteligentnego na odpowiednim stanowisku. Posiada własne mieszkanie. Zgłoszenia do Adm. „Gońca krak" pod Szczęście". 1014

KUPIEC, lat 38 przystojny, inteligentny i majętny, poszukuje dla braku znajomości, pań w celu matrymonialnym. Panie lub młode bezdzietne wdowy do lat 30 muzykalne z odpowiednim kapitałem zechcą złożyć oferty z fotografją do Adm. „Gońca krak." pod „Zycie". 1020

MĘŻCZYZNA w sile wieku, blondym na rządowym stanowisku, pragnie poznać tą drogą starszą pannę inteligentną, gospodarną, posiadającą własne mieszkanie. Posag wymagany. Zgłoszenia pod „Stanowczość" do Adm. „Gońca krak". 1012

Lokale

MIESZKANIA o czterech lub pięciu pokojach kuchnią, łazienką i światłem elektrycznem poszukuje się zaraz. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Adm. Gońca kr. pod „Zysk". 995

WYŻSZY urzędnik poszukuje mieszkania za wysokim czynszem. Zgłoszenia przyjmuje Adm. „Gońca krak." pod „Urzędnik" 1016

MŁODE małżeństwo majętne poszukuje mieszkania o dwóch pokojach z kuchnią łazienką, dzielnica obojętna. Czynsz za kilka miesięcy z góry ewentualnie i odstępne. Zgłoszenia z podaniem warunków nadsyłać do Adm. Gońca pod „47". 1024

POSZUKUJE się zaraz większego mieszkania, na otwarcie magazynu mód. Chętni zechcą się zgłosić pisemnie do Adm. „Gońca krak". pod „Mirjam". 1022

PRZYJMĘ na mieszkanie studenta z niższej klasy szkoły średniej za prowianty. Zgłoszenia pisemne należy zwracać do Adm. Gońca Krak pod „Opieka". 1023

Poszukują posady

Słuchaczka trzeciego roku filozofji rutynowana korepetytorka poszukuje lekcji w zakresie gimnazjum, specjalność: łacina, matematyka, niemieckie. Zgłoszenia pisemne uprasza się nadsyłać do Adm. „Gońca krak." pod „Lekcja". 1018

BUCHALTER - BILANSISTA rutynowany poszukuje zajęcia na godziny popołudniowe. Zgłoszenia pod „Buchalter" do Adm. „Gońca krak" 285

OGŁOSZENIA

Palma

Noście tylko

obcasy i podeszwy kauczukowe PALMA!

Doskonała elastyczność i trwałość sprawiają cichy i przyjemny chód oraz oszczędność bucików.

PALMA-KAUCZUK, Spółka z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60, tel. 4212.

Sprzedaż hurtowa. 6031

Wezwanie do składania ofert

na arendacyjną dostawę słoniny

(smalcu wieprzowego).

Kierownictwo Rejonu Intendantury Biała-Bielsko zamierza oddać w drodze nieograniczonego przetargu publicznego arendacyjną dostawę słoniny (smalcu wieprzowego) w czasie od 1. (pierwszego) listopada 1923 do 31. (trzydziestegopierwszego) marca 1924. r. dla oddziałów wojskowych garnizonów: **1) Biała-Bielsko, 2) Rajcza, 3) Cieszyn, 4) Nowy Sącz, 5) Nowy Targ i 6) Zakopane.**

Wysokość każdomiesięcznego zapotrzebowania zostanie podaną do wiadomości oferentów a) ad 1) i ad 2) **przez Garnizonową Komisję Mięsną Biała-Bielsko w Białej**, b) ad 3) **do Garnizonową Komisję Mięsną w Cieszynie**, c) ad 4), ad 5) i ad 6) **przez Garnizonową Komisję Mięsna w Nowym Sączu.**

Oferty na części dostawy są dopuszczalne.

Należycie ostemplowane oferty (sporządzone pod nieważnością według urzędowego wzoru) muszą wpłynąć: ad) 1 i ad 2) **do Garnizonowanej Komisji Mięsnej Bielsko-Biafa w Białej**, ad 3) **do Garnizonowanej Komisji Mięsnej w Cieszynie**, ad 4), ad 5) i ad 6) **do Garnizonowanej Komisji Mięsnej w Nowym Sączu** najpóźniej do dnia 20 (dwudziestego) października 1923 r. godzina 14 (czternasta), w którym to terminie rozpoczną się rozprawy ofertowe.

W razie negatywnego wyniku przetargu ofertowego odbędzie się przetarg ustny.

Wysokość wedjum ustala się na 5% wartości jednomiesięcznej zaoferowanej dostawy.

Dla niniejszego przetargu są obowiązujące następujące przepisy: 1) Zestawienie warunków ogólnych i specjalnych obowiązujących przy dostawach arendacyjnych mięsa i tłuszczu, 2) Urzędowy wzór oferty, 3) Przepisy o warunkach obowiązujących przy składaniu ofert na dostawy wojskowe oraz zbiór innych przeznaczonych dla oferentów wyjaśnień.

Oryginalne wezwanie do składania ofert oraz wymienione wyżej przepisy są wyłożone do wglądu oferentów w godzinach urzędowych (z wyjątkiem niedziel i świąt) w dowództwach **Garnizonów: Bielsko-Biała, Rajcza, Cieszyn, Nowy Sącz, Nowy Targ i Zakopane**, w **Garnizonowej Komisji Mięsnej: Bielsko-Biała, Cieszyn** i Nowy Sącz, w **Kierownictwie Rejonu Intendantury** Biała-Bielsko, w **Rejonowym Zakładzie Gospodarczym** w Białej, we **Filji Rejonowego Zakładu Gospodarczeeo** w Nowym Sączu oraz w **Komisjach Gospodarczych:** 1. p. p., 3. psp., 4. psp., 1. pcg., 2. p. szwol. i Szpitala Rejonowego w Bielsku.

Szczegółowych wyjaśnień będzie udzielać: **Kierownictwo Rejonu Intendantury Biała-Bielsko**, oraz wymienione wyżej Garnizonowe Komisie Mięsne.

Władza wojskowa zastrzega sobie w zupełności prawo oceny i wyboru przedłożonych ofert.

Biała, dnia 27 września 1923 r.

Kierownictwo Rejonu Intendantury
Biała-Bielsko.
L. 5695 (żywn.) 23.

SPECJALNY BANDARZYSTA

Antoni M. Mirkiewicz, Kraków, Mostowa 4.

fachowiec od lat 35, poleca **paski przepuklinowe** dla osób cierpiących, b. praktyczne bez sprężyn oraz w ciężkich wypadkach, gwarancja za skutek. Liczne uznania. Listowne wyjaśnienia. Ostrzega się przed fuszerami i blagierami. którzy wprost wyzyskują i narażają na różne przykrości. 6029

Maszyny do pisania i rachowania

przyjmuje do gruntownej naprawy i czyszczenia

Włodz. Keyha mechanik KRAKÓW, Florjańska 3. 6005

Na mandolinie i gitarze wyuczam grać z nut !-!-! w kilku miesiącach. !-!-!

CIECHANOWSKI, FELICYANEK 21. 6028

KUNEROL

wyborny tłuszcz roślinny, powinien być w każdej kuchni.

Przedstawiciel: **M. VORZIMMER, KRAKÓW.**

Ogrodzenia nietylko tańsze od drewnianych lecz estetyczniejsze i trwalsze.

Kompletne ogrodzenia z siatki drucianej zwykłe i ozdobne wraz z bramami i furtkami, jak również ogrodzenia kombinowane z drutem kolczastym, poleca:

Firma

W. Kucharski

Spółka Akcyjna

Fabryka drutu i wyrobów drucianych

KRAKÓW

Romanowicza l. 5.

Telefon 277.

Adres tel. „Matalgor“

Dostawa szybka duży zapas siatek na składzie. Oferty i prospekty na każde żądanie.

Dla panów

specjalność!

Szlifowanie brzytew oraz wielki wybór brzytew, maszynek do włosów i t. p. stalowe wyroby. 6036

MYSZKOWSKI

Kraków, Dietlowska 46.

Nie przepłacajcie! Kupujcie tylko z pierwszych rąk!

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Antoni Krzywy. Krakowska Drukarnia Nakładowa w Krakowie pod zarządem J. Borkowicza.